voorstel

Zwolle

# Raadsbrief

Datum 6 februari 2024

| | |
|---|---|
| **Onderwerp** | Stand van zaken Herijking visie op arbeidsparticipatie |
| Versienummer | 1.3 |
| **Portefeuillehouder** | Paul Guldemond |

**Samenvatting**
We trekken de conclusie, dat de keten, die zich bezighoudt met de arbeidsparticipatie van inwoners die tijdelijk aan de kant staan, beter moet functioneren. We starten met een herijking: een toekomstgerichte visie, die zich vertaalt in heldere opdrachten aan de diverse onderdelen van de keten. Dit wordt gecombineerd met een lokale visie op arbeidsmarktbeleid en op de rol die Zwolle in de arbeidsmarkt-regio wil vervullen. Via deze raadsbrief informeert het college de raad over de stand van zaken en het vervolgproces, zoals afgesproken in de raadsvergadering van juli en oktober 2023.

**Bijlagen**
Tussenrapportage herijking visie op arbeidsparticipatie

**Openbaarheid**
☒ Openbaar
☐ Geheim

**Wij stellen u voor kennis te nemen van:**

De stand van zaken rond de herijking visie op arbeidsparticipatie en het vormgeven van lokaal arbeidsmarktbeleid.

Datum 6 februari 2024

**Inleiding**
In juli 2023 heeft het college uw raad geïnformeerd over het plan van aanpak om te komen tot een herijking van de visie op arbeidsparticipatie. In die raadsnotitie heeft het college toegezegd om de raad te informeren over de tussenrapportage, die in dat plan van aanpak was opgenomen. Deze tussenrapportage is inmiddels opgeleverd en als bijlage bij deze raadsbrief gevoegd.

Parallel aan het proces om te komen tot een herijkte visie op arbeidsparticipatie is ook geconstateerd, dat er behoefte is aan lokaal arbeidsmarktbeleid. Dergelijk beleid is wel regionaal geformuleerd, maar de vertaling naar Zwols beleid moet nog gemaakt worden.

Omdat er veel samenhang is tussen arbeidsmarktbeleid en de visie op arbeidsparticipatie, is besloten om de voortgang op beide onderwerpen gezamenlijk in deze raadnotitie aan de raad te rapporteren.

Tijdens het raadsdebat over de thema's Economie, werk en inkomen in oktober 2023 heeft de raad aangegeven graag betrokken te willen blijven bij zowel de visie op arbeidsparticipatie als het lokaal arbeidsmarktbeleid. Via deze raadsbrief stellen wij u op de hoogte van de stand van zaken rond de visie op arbeidsparticipatie en rond de totstandkoming van lokaal arbeidsmarktbeleid.

**Kader**
De visie op arbeidsparticipatie en de visie op lokaal arbeidsmarktbeleid kennen een aantal wettelijke kaders, namelijk de Participatiewet, de Wet Sociale Werkvoorziening en de wet SUWI, maar zijn daarnaast verweven met tal van andere beleidsterreinen, zoals inburgering, voortijdig schoolverlaten/ Doorstroompunt, de Sociale Basis, onderwijs, impactondernemen, de Human Capital Agenda, bestaanszekerheid en economie.

**Kernboodschap**
De herijkte visies op arbeidsparticipatie en lokaal arbeidsmarkt beleid worden nu ontwikkeld. We koersen op vaststelling van deze visies door het college in april 2024 en op vaststelling door de raad in het tweede kwartaal van 2024 (afhankelijk van de agenda van de raad). Vanwege de samenhang tussen beide visies, bekijken we de vorm waarin beide visies aan u worden voorgelegd. Dit kan in één gebundelde visie, maar ook in twee separatie visies, die nauw met elkaar verbonden zijn.
Hiervoor is een planning opgesteld, waarin ook het advies van de Participatieraad wordt opgenomen.

**Toelichting**
De bijgevoegde "Tussenrapportage herijking visie op arbeidsparticipatie" geeft een beeld van de situatie tot oktober 2023. Welk beleid is er geformuleerd, hoe functioneert de Participatieketen, hoe opereert Zwolle binnen de arbeidsmarktregio, welke cijfers kennen we en welke initiatieven lopen er?
De input voor deze tussenrapportage is verzameld en verwoord in de periode tussen april 2023 en begin oktober 2023. Vervolgens is de rapportage gedeeld met de opdrachtgevers en alle gesproken en betrokken personen, waarna hij is aangepast en aangescherpt in een tweede versie. Deze tweede versie is in december 2023 opgeleverd. De rapportage is daarmee een foto van de stand van zaken tot en met oktober 2023.

We raden u aan om het document vanuit die wetenschap te lezen. De beschreven situatie en uitvoeringspraktijk kan daardoor inmiddels op onderdelen anders zijn dan in deze rapportage beschreven. Daarbij kunt u denken aan het verder uitwerken en testen van de werkwijze van het Innovatielab, het toevoegen van prestatie-indicatoren aan de uitvoeringsovereenkomst 2024 met Tiem,

het vergroten van het inzicht in de ondersteuningsvraag door middel van een goede registratie door het SWT, verbeterde werkafspraken tussen Team IPA en Tiem, de opdracht om te komen tot lokaal arbeidsmarktbeleid en de samenwerking op het gebied van arbeidstoeleiding van statushouders.

Desondanks staan er nog veel bevindingen, aandachtspunten en conclusies in de tussenrapportage, waar we aan moeten werken. De tussenrapportage dient daarmee als basis voor de herijking van visie op arbeidsparticipatie en over de gevoerde aanpak rond de arbeidsmarkt in Zwolle. Het doel van het opstellen van deze visies is het versterken van de keten rond arbeidsparticipatie, zodat deze beter kan functioneren en we het potentieel van onze inwoners, die tijdelijk langs de kant staan, beter in beeld krijgen en kunnen benutten. Daarnaast willen we de rol van Zwolle en de samenwerking op het terrein van de regionale arbeidsmarkt versterken, zodat we ook op die manier het potentieel van onze inwoners beter kunnen benutten en inwoners beter kunnen ondersteunen.

De belangrijkste bevindingen uit de Tussenrapportage zijn:
De (regie op de) samenhang in de participatieketen en arbeidsmarkt moet beter georganiseerd worden, zodat we meer inwoners onder de Participatiewet kunnen ondersteunen richting (arbeids)participatie. Daarnaast willen we de samenwerking in de regio en de rol die de gemeente Zwolle in de arbeidsmarktregio pakt beter vormgeven*:*

1. ***Er is behoefte aan een duidelijke visie op arbeidsparticipatie***
   In die visie is o.a. verwoord wat de gemeente Zwolle verstaat onder arbeidsparticipatie, welke focus er binnen de uitvoering ligt op werk en de tegenprestatie, welke focus er ligt op de te onderscheiden groepen in de Participatiewet (kansrijk, alleenstaand, leeftijdscategorie, jongeren, etc.) en welke accenten er aangebracht worden binnen de uitvoering van de Participatiewet. Ook staat in die visie verwoord wat participatie precies inhoudt, als het gaat om statushouders.

2. ***Er is behoefte aan duidelijke opdrachten voor de actoren binnen de Participatieketen***
   In die opdrachten is o.a. verwoord welke prestaties we verwachten van de verschillende actoren, op welke groep inwoners zij zich richten, wie de regie heeft in processen en hoe de samenwerking binnen de keten wordt vormgegeven. Deze opdrachten vormen de basis voor de uitvoering binnen de Participatieketen en stellen de gemeente Zwolle in staat om meer regie te voeren. Bovendien leveren ze voor de uitvoerende organisaties duidelijkheid op en verkleinen ze daarmee het grijze gebied, dat er nu soms is. De opdrachten worden verstrekt aan Tiem, maar ook aan afdelingen van de gemeente Zwolle, zoals de Afdeling Inkomensondersteuning, Team IPA en het SWT.

3. ***Er is behoefte aan een bredere intake***
   Op dit moment wordt de eerste intake gedaan door de afdeling Inkomensondersteuning. Hierdoor ligt de focus niet altijd op werk en wordt er geen integraal beeld van de betreffende inwoner vastgelegd. Bovendien met de inwoner zijn/haar verhaal meerdere malen doen, waarbij hij/zij ook nog verschillende contactpersonen bij de diverse partijen binnen de Participatieketen te maken kan krijgen. De werkwijze uit het Innovatielab biedt een oplossing voor een bredere intake, waarbij de inwoner bovendien een vast aanspreekpunt krijgt. De bredere intake is daarmee het vertrekpunt voor een beter, periodiek contact met de inwoner, die daardoor voortdurend in beeld blijft binnen de Participatieketen.

4. ***Er is behoefte aan een gezamenlijk ‘dashboard’***

Dit hangt nauw samen met de voorgaande conclusie. Om een goed beeld te krijgen en houden van de inwoner, is het van belang dat alle actoren binnen de Participatieketen over dezelfde en actuele informatie beschikken. Het dashboard maakt inzichtelijk door welke schakel in de keten een inwoner op dat moment wordt ondersteund en wie het contact met deze inwoner onderhoudt. Het dient dus primair om inwoners en hun actuele ondersteuningsvraag in beeld te houden en om voor de verschillende schakels in de keten inzichtelijk te maken welke stappen een inwoner zet en/of door welke samenwerkingspartner in de keten een inwoner op dat moment wordt ondersteund. Daarnaast biedt het dashboard management- en beleidsinformatie over de inzet van de verschillende partijen op het gebied van arbeidsparticipatie. Door de informatie van deze partijen te koppelen en te ordenen, ontstaat er voor iedereen een beter beeld van het speelveld, trends en ontwikkelingen en mogelijke knelpunten en kan de keten beter aangestuurd worden.

5. ***Er is behoefte aan een helder verhaal wat werkgevers van ons mogen en kunnen verwachten***

Er is vanuit werkgevers in Zwolle behoefte aan meer inzicht in wat we werkgevers en ondernemers kunnen bieden aan ondersteuningsmiddelen om kwetsbare werkenden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen te (blijven) bieden op de arbeidsmarkt. Inmiddels wordt hier aan gewerkt en is o.a. de ‘Stimuleringsaanpak Impact ondernemen’ vastgesteld.

***6. Er is behoefte aan lokaal arbeidsmarktbeleid***

Er is op het gebied van het arbeidsmarktbeleid nog een slag te maken. Er is bijvoorbeeld behoefte aan een doorvertaling van het regionale arbeidsmarktbeleid naar een lokale visie. In dat beleid wordt o.a. beschreven wat de rol van Zwolle is in de regio en hoe Zwolle deze rol wil invullen. Daarnaast is behoefte aan een aanvullend instrumentarium.

We hebben geconstateerd dat de keten rond arbeidsparticipatie in Zwolle de afgelopen jaren onvoldoende heeft gefunctioneerd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er geen duidelijke opdrachten zijn verstrekt aan de diverse onderdelen van de keten, zodat voor hen niet duidelijk was wat hun opdracht was, waar de focus van hun ondersteuning precies moest liggen en hoe de onderlinge ondersteuning zich tot elkaar verhield. Deze grijze gebieden hebben gezorgd voor onduidelijkheid en een gebrek aan afbakening. Dit vraagt dus ook om een heldere aansturing.

Tegelijkertijd is in 2023 geconstateerd dat Zwolle op het gebied van arbeidsmarktbeleid en een inclusieve arbeidsmarkt nog een slag moet maken. Eén van de speerpunten is om te komen tot lokaal arbeidsmarktbeleid om de rol van Zwolle, lokaal en in de regio, in te kunnen vullen na een periode van afwezigheid. Nu ligt er wel regionaal arbeidsmarktbeleid, maar de vertaling naar de lokale invulling en implicaties daarvan is nog niet gemaakt. Dit vraagt ook om een betere rolduiding van de rol als centrumgemeente.

Beide onderwerpen, arbeidsmarktbeleid en arbeidsparticipatie, zijn met elkaar verweven. Ze richten zich immers op de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en op kwetsbare inwoners, hetzij met een betaalde baan, hetzij met een uitkering. Daarom is onze intentie om beide onderwerpen in één visie te vervatten en deze in het tweede kwartaal van 2024 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad.

Datum 6 februari 2024

**Maatschappelijk draagvlak & participatie**
Bij de totstandkoming van de visies op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid is (en blijft) ook de Participatieraad Zwolle betrokken. Zij zullen gevraagd advies geven aan het college.

**Communicatie**
De communicatie over de raadnotitie vindt plaats op het moment dat deze ter besluitvorming wordt voorgelegd. Over de voorliggende raadsbrief vindt geen communicatie plaats, naast verzending aan de raad.

**Financiën**
Niet van toepassing voor deze raadsnotitie. De verbeterslag vraagt een investering. Beide visies bevatten een financiële paragraaf, die onderdeel vormt van de besluitvorming over de visies. We verwachten een voorstel te doen bij de Perspectiefnota.

**Risico's**
Nu niet van toepassing.

**Vervolg**
Deze complexe materie vraagt een langdurige inzet om te veranderen en bij te sturen.
Zoals hiervoor vermeld, koersen we op besluitvorming door college en raad over de herijking van de visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt in het tweede kwartaal van 2024. Daarna worden een uitvoeringsagenda en de diverse deelopdrachten voor de verschillende partijen opgesteld. We verwachten die in 2025 te kunnen implementeren. Dan willen we ook een instrument ontwikkelen om beter te kunnen monitoren en te sturen. De implementatie en borging start daarna. Daarnaast vraagt dit organisatorische aanpassingen.

**Openbaarheid**
Deze raadsbrief is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer